TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20885
Tarih : 28.10.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 52663

Aşağıdaki sorularımın, ***Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek*** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri Belediyesinin mali tablosu, kayyım uygulamasının yalnızca seçilmiş temsilcilerin görevden uzaklaştırılmasıyla sınırlı olmadığını; halkın demokratik iradesini, yerel yönetimlerin karar alma kapasitesini ve kamusal kaynakların toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmasını hedef alan siyasal bir vesayet düzeni olduğunu ortaya koymaktadır. Kayyım zihniyetinin temelinde, halkın kendi kendini yönetme hakkının güvenlikçi ve merkeziyetçi bir anlayışla sınırlandırılması, yerel demokrasinin etkisizleştirilmesi ve seçilmiş yönetimlerin yerine halk karşısında demokratik sorumluluğu bulunmayan idari görevlendirmelerin geçirilmesi vardır. Bu anlayış, demokratik siyasetin gelişmesini engellediği gibi yerel yönetimlerin toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenmesini de zayıflatmaktadır.

Memurlar.net'in 26 Ekim 2026 tarihli haberinde aktarılan belediye açıklamasına göre Hakkâri Belediyesine karşı açılan 102 kamulaştırma davasının 42'si karara bağlanmış, yaklaşık 40 milyon TL tazminata hükmedilmiştir. Belediyenin 3 milyon 901 bin TL vergi ve 28 milyon 509 bin TL Sosyal Güvenlik Kurumu borcu bulunduğu; icra takipleri nedeniyle tüm araç ve taşınmazlarına haciz konulduğu bildirilmiştir. Belediye, İller Bankası payı dışında gelirinin bulunmadığını ve personel maaşları ödendikten sonra kamu hizmetlerine ayrılabilecek kaynağın son derece sınırlı kaldığını açıklamıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu ise kesinleşmiş mahkeme kararlarından doğan borçların ekonomik güçlükler gerekçe gösterilerek geciktirilemeyeceğini belirterek ödeme yapılmasını tavsiye etmiştir.

Bu tablo, kayyım yönetim anlayışının siyasal ve kurumsal sonuçlarından bağımsız değerlendirilemez. Halkın seçtiği yönetimlerin devre dışı bırakılması, yerel karar alma mekanizmalarının merkezi idari vesayete tabi kılınması ve demokratik denetimin zayıflatılması; kamusal kaynakların kullanımında halkın söz ve denetim hakkını ortadan kaldıran yapısal bir sorundur. Hakkâri örneğinde ortaya çıkan borç yükü, hacizler ve hizmet finansmanındaki daralma, bu yönetim anlayışının toplumsal maliyetini görünür kılmaktadır. Bu maliyetin bedelini ise karar alma süreçlerinden dışlanan halk; altyapı, temizlik, su, ulaşım ve sosyal belediyecilik hizmetlerine erişimindeki güçlüklerle ödemektedir.

Demokratik yerel yönetim, yalnızca idari bir tercih değil, halkın siyasal iradesinin ve eşit yurttaşlık hakkının gereğidir. Anayasa'nın hukuk devleti, mülkiyet hakkı, seçme ve seçilme hakkı, yerel yönetimler ve mahkeme kararlarının bağlayıcılığına ilişkin hükümleri birlikte değerlendirildiğinde hem kesinleşmiş yargı kararlarının uygulanması hem de halkın seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetilme hakkının korunması zorunludur. Kamu kaynaklarının yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik, seçilmiş yönetimlerin yerine kayyım atanmasının değil, demokratik denetimin güçlendirilmesinin temelidir.

Kürt meselesinin demokratik çözümü, yaklaşık on yıldır kayyım gaspıyla yönetilen Hakkâri'de halkın iradesinin yeniden tesis edilmesini, kayyım rejiminin sona erdirilmesini ve yerel demokrasinin güvence altına alınmasını zorunlu kılmaktadır. 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde halkın iradesiyle seçilen Hakkâri Belediyesi eş başkanları Mehmet Sıddık Akış ve Viyan Tekçe'nin görevlerine iade edilmesi; kayyım uygulamasına imkân veren mevzuatın değiştirilmesi, yerel yönetimlerin mali ve idari özerkliğinin güçlendirilmesi ve kamu kaynaklarının halkın ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmasının sağlanması demokratik çözümün temel gerekleridir. Halkın seçme ve seçilme hakkını ortadan kaldıran, yerel yönetimleri merkezi vesayete mahkûm eden ve kamusal hizmetleri siyasal iktidarın idari tasarruflarına bağımlı kılan kayyım zihniyeti sona erdirilmeden demokratik, eşit ve hesap verebilir bir yerel yönetim düzeninin kurulması mümkün değildir. Bu doğrultuda kayyım uygulamasına derhal son verilmesi, seçilmiş eş başkanların görevlerine iadesi ve halkın yerel yönetimler üzerindeki söz ve denetim hakkını güvence altına alan yasal düzenlemelerin yapılması zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri Belediyesinin 3 milyon 901 bin TL vergi borcu bulunduğu yönündeki açıklama doğru mudur? Belediyenin vergi borçlarının yıllara, borç türlerine ve yönetim dönemlerine göre dağılımı nedir? Borç yükünün büyümesinde gecikme faizi ve cezalarının payı ne kadardır?
2. Hakkâri Belediyesinin toplam borç stoku ne kadardır? Vergi ve SGK borçları, kamulaştırma tazminatları, icra takipleri, kredi ve diğer mali yükümlülükler birlikte değerlendirildiğinde belediyenin güncel mali tablosu nedir?
3. Kayyım yönetimleri dönemlerinde Hakkâri Belediyesinin bütçe gelirleri, harcamaları, borçları ve taşınmaz varlıklarının yıllar itibarıyla nasıl değiştiğine ilişkin karşılaştırmalı bir mali analiz yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?
4. Belediyenin İller Bankası payı dışında gelirinin bulunmadığı ve personel maaşları ödendikten sonra temel kamu hizmetlerine çok sınırlı kaynak kaldığı yönündeki açıklama karşısında, yerel yönetimlerin merkezi idareye mali bağımlılığını azaltacak ve gelir kaynaklarını güçlendirecek hangi düzenlemeler öngörülmektedir?
5. Kayyım uygulamasına derhal son verilmesi ve seçilmiş yerel yönetimlerin demokratik iradesinin yeniden tesis edilmesi amacıyla Bakanlığınızca hangi yasal ve idari adımlar atılacaktır? Yerel yönetimlerin mali ve idari özerkliğinin güçlendirilmesi, bütçe süreçlerinde halkın katılım ve denetim hakkının güvence altına alınması ve kamu kaynaklarının halkın ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmasını sağlayacak demokratik mekanizmaların oluşturulması için bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
6. Hakkâri Belediyesinin mali yükümlülüklerini yerine getirebilmesi ve temel hizmetlerini sürdürebilmesi için mevcut mali mevzuat çerçevesinde hangi destek, yapılandırma veya teknik yardım olanakları bulunmaktadır? Bu olanakların yerel halkın hizmetlere erişimini koruyacak ve borç yükünün büyümesini önleyecek biçimde kullanılması için hangi adımlar atılacaktır?